

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Un bilanț deficiar. — Fără ocrotirea capitalului nu se poate reculege țara. — Bugetul românesc. *Cronica*: Noua lege de conversiune s'a votat. Dobânda contractuală. Necrolog.

Un bilanț deficiar.

Rezultatul „acțiunii pentru refacerea creditului”.

Cel mai nou proiect de „conversiune” a fost depus în 5 Aprilie c.r., pe biroul Camerei Deputaților și pe când vor apare aceste rânduri, proiectul va căpăta, probabil, formă de lege. După „legea Argetoianu” și „legea Maniu” vom avea și „legea Vaida”.

Noua lege de conversiune va menține — cu toate amendamentele din discuția publică — economia și principiile de bază ale proiectului.

Rezervându-ne dreptul de a examina noua conversiune sub toate aspectele ei, după votarea legii, ne întrebăm — bazați pe proiectul de lege:

Care sunt rezultatele practice ale „acțiunii pentru refacerea creditului”? acțiune pornită cu atâtea șanse de reușită de către „Solidaritatea” în primăvara anului trecut sub presiunea „legii Argetoianu” și continuată cu atâta elan și amplificată pe urmă în o mare mișcare împotriva bolșevismului economic de cătră dl Dr. Aurel Vlad, noul președinte al Solidarității?

A avut oare aceasta mișcare generoasă vre-o înrăurire asupra noului proiect de conversiune elaborat de guvernul Vaida? Sau dacă nu a avut efectele dorite, care sunt pricinile acestui eșec?

La întrebarea de sus putem anticipa un răspuns categoric negativ! Autorii noului proiect de conversiune nu au ținut seama de dezideratele de ordin general exprimate în număroasele întruniri de către organizatorii „acțiunii pentru refacerea creditului”.

Împreună cu luptătorii „frontului antebolșevic” *toată țara a așteptat ca noua lege de conversiune să însemneze o definitivă punere la punct a problemei datoritorilor.*

Motivul principal pentru care legea Maniu a legiferat în toamna trecută moratoriul — adică a menținut o stare de provizorat, — a fost acela, că soluționarea problemei necesită vreme mai îndelungată și în special necesită unele lucrări premergătoare de ordin statistic. Pentru toate acestea a fost prevăzut un răstimp de 6 luni!

Ori putem afirma că *proiectul nou al conversiunii nu înseamnă în aceasta privință nici un progres față de legiurile din trecut*, căci în rezumat nu este altceva decât prelungirea moratoriului la 5 și respectiv la 10 ani, completat cu o originală reglementare a datoritorilor urbane.

Formula șireată prevăzută de proiect pentru a satisface susceptibilitatea Casafiei, adică constrângerea creditorilor de a renunța *de voie bună* la 50% din creanța lor, nu se va aplica în practică. Nu va fi nici un creditor atât de naiv și neprevăzător ca să renunțe la 50% din creanță, neavând în schimb nici o garanție reală că restul de creanță îl va putea încasa prompt și în scurtă vreme,

Căci restul de creanță nu se va putea încasa decât din jumătatea veniturilor debitorului, ceea ce poate să însemneze că achitarea creanței redusă cu 50% va putea avea loc eventual — la paștile cailor!

Dar institutele financiare nici nu pot renunța la o parte din creanță fără o prealabilă autorizație legislativă ca și ele să plătească deponenților numai jumătate din depuneri. Și o astfel de autorizație nici nu se va legifera.

Noul moratoriu este prin urmare o prelungire a actualei situații de zăpăceală și paralizantă nesiguranță. Ori nimic nu este mai păgubitor pentru creditori și debitori și pentru toată lumea decât menținerea unui provizorat de chinuitoare buimăceală.

Moratoriul prevăzut în proiect nu constituie *lichidarea trecutului*, despre care se vorbește în „expunerea de motive”, ce însoțește proiectul.

În vederea lichidării trecutului era necesar să se creieze odată o situație clară în ce privește datoriile din trecut și în acest scop proiectul trebuia să fixeze un termen precis dela care să înceapă regimul noilor creanțe, o piatră de hotar între trecut și viitor!

Pe lângă acest caracter de *definitivat* fara a mai așteptat ca noua conversiune să însemneze mai presus de toate un serios și sincer pas spre *refacerea creditului*, spre asanarea crizei de încredere, care a paralizat întreaga viață economică. Redresarea creditului nu poate să vină decât dela legi precise, care prin sancțiuni severe apără principiul intangibilității contractelor cel puțin cu privire la noile creanțe și care dau creditorului deplină siguranță în ce privește recuperarea banilor împrumutați. Este evident, că dacă noua conversiune nu va conține nici o dispoziție în această direcție, ele trebuie luate prin legi separate. Și îndeosebi va trebui abrogată legea execuției din 1929, care a făcut aproape imposibilă încassarea creanțelor ipotecare prin vânzarea imobilelor ipotecate.

Am mai așteptat ca noua conversiune să marcheze o *definitivă eliberare a problemelor economice și financiare din cătușele politicianismului meschin*, o netă biruință a bunului simț și a ideii de justiție asupra preocupărilor de ordin electoral.

O idee conducătoare care revine ca un refren în vorbirile luptătorilor contra bolșevismului economic este *combaterea necruțătoare a demagogiei* în materie de legiferare economică și financiară. Ori cine a urmărit desbaterile din comisiunile Camerei, s'a putut convinge ușor de primatul intereselor de partid, grija de a nu jigni cumva corpul electoral, pe care un „partid de masse” trebuie să-l menajeze înainte de orice altă considerațiune. Ceea ce înseamnă în cuvinte mai vulgare, că *nu se poate renunța la sistemul care cere ca voturile alegătorilor să fie plătite cu banii deponenților...*

Câtă vreme electoralul nu va fi pus pe al doilea plan, o echitabilă *armonizare a intereselor tuturor categoriilor de producători*, și o menajare sinceră a intereselor permanente ale țării față cu meschinăriile de ordin personal și de partid, nu va fi cu putință. O reglementare a datoriilor care nu țin seamă de aceste considerațiuni superioare, va rămâne o măsură de jumătate, o simplă încercare că și cele din trecut, rămânând calea deschisă pentru alte și alte legi de conversiune, adevărind înfocmai povestea cu cocoșul roșu...

Și acum să vedem, ^{*}^{*} pentru ce nu a reușit acțiunea inițiată de Solidaritatea, acțiune care era menită să aducă conciliere între toate interesele opuse în legătură cu reglementarea datoriilor? Sub lipsa reușitei înțelegem absența *efectului asupra factorilor legislativi*, fiindcă efectul de luminare și desmetecire al acestei acțiuni asupra masselor largi ale populației este incontestabil. Eșecul este pur *politice!*

Pricina acestui eșec regretabil este a se căuta în primul rând în *lipsa de solidaritate* a tuturor factorilor economici și financiari din țară.

Acțiunea pentru refacerea creditului trebuia să închege într'o formidabilă forță omogenă și indisolubilă toate elementele și toate organizațiunile economiei și finanței naționale. Frontul anti-bolșevic nu trebuia să rămână exclusiv în sarcina dlor Dr. Aurel Vlad, Grigore Filipescu, Dr. Victor Bontescu și a amicilor dlor, ci trebuia să însemneze un redevabil zid de apărare al întregii economii naționale împotriva tendințelor de politicianizare și anarhizare.

În loc de o procedură *unitară, omogenă și solidară* a tuturor acestor factori hotărâtori în viața economică a țării, nici chiar institutele financiare nu au putut ajunge la o înțelegere și la o unitară tactică de luptă.

Astfel nu este nici o mirare dacă proiectul nou al conversiunii nu vădește nici o influență a mișcării antibolșevice asupra factorului legislativ. Ba putem afirma că fără concursul Genevei și al Băncii Naționale, prea ușor putem să avem astăzi o totală confiscare a creanțelor.

Acum când noul proiect de conversiune impune „frontului antibolșevic” o primă încheiere de bilanț, este bine să se stabilească că răspunderea pentru eșec nu este a acelor, cari au inițiat, au organizat și au condus o mișcare în vederea apărării creditului și asanării crizei economice în care ne sbatem.

Noua lege a conversiunii odată votată și sancționată, conducătorii „Solidarității” și inițiatorii „Frontului antibolșevic” vor avea datoria să examineze, dacă noua lege va avea să însemneze finalul unei acțiuni frumoase, sau numai capătul unei etape în o acțiune mai amplă și bine definită, — care urmează să fie dusă mai departe până la o totală biruință.

Cluj.

Dr. IOACHIM TOLCIU.

Fără oerotirea capitalului nu se poate reculege țara.

Experimentele politice din Rusia au făcut o impresie mai profundă asupra țării, cari stau pe baza ordinii burghez-capitalistă, — decât se aștepta, sau decât s'ar crede. Burghezimea de pretutindeni nu are viu simțul solidarității de clasă, precum îl are muncitorimea. Acest fapt, mai ales în vremurile de azi, este un foarte serios dezavantaj, cari pune în inferioritate de luptă pe burghez, față de muncitor (proletar). Burghezul vede în colegul său un concurent; muncitorul însă în al său un camarad.

Instinctiv fiecare burghez simte aceasta inferioritate și de teama, să nu ajungă și el odată proletarizat, ori sub stăpânirea proletarilor a făcut o serie de concesiuni

muncitorului, concesiuni de cari nu ar fi fost capabil înainte de războiu. Astfel azi muncitorul are o situație esențial îmbunătățită; munca prevalează azi capitalul în producție.

Teama de bolșevism a îndemnat pe cei mai mulți dintre conducătorii popoarelor să împrumute de bună voie idei și instituțiuni sovietice, pe cari, crezând că dacă le vor adapta împrejurărilor dela noi, vor preîntîmpina orice primejdie a răsturnării ordinii burgheze. În țara noastră peste aceste considerațiuni faima, ce ni-am făcut singuri, că am fi Belgia Orientului, prin democratizarea țării de sus în jos, — ne-a îndemnat să imităm apusul transplantând în țară o serie de instituțiuni și rânduieli aduse de acolo cu scopul de a grăbi modernizarea țării. Între aceste imitații sunt și toate instituțiunile de asistență socială, asigurări muncitorești, camere de muncă, legea repaosului duminical, reglementarea orelor de muncă, etc., deși toate acestea nu erau reclamate de trebuințele reale, deși întreținerea lor, mai ales azi, însemnează o povară asupra producției naționale, povară, care e așa de mare, încât în scurt timp va deveni insuportabilă.

Nu avem nimic de zis în principiu împotriva unor instituțiuni, cari au la bază un netăgăduit umanism, — căci altcum am risca să ne vedem apostrofați cu o lavină de epitete discalificatoare. Afirmăm că felul cum au fost introduse, aparatul lor de administrare și felul de funcționare, întrunesc toate calitățile unui aparat de lux. Toate acestea arată însă, că am evoluat foarte mult în folosul muncii, că ne-am democratizat.

Efectul acestei evidente democratizări o simțim și în convenția de toate zilele, — nu mai amintim aci demagogia politică, care a intrat în domeniul bolșevic, — o vedem în tratamentul de care se bucură muncitorii și tot felul de salarii; o constatăm în atitudinea justiției, care în general și cu preferință dă câștig de cauză muncitorului resp. salariatului, în aproape toate litigiile ivite între salariat și patron, deferite justiției. Azi se face un exces de democrație cu orice preț, în toate direcțiile și nu se mai ține seamă de efectele exagerărilor asupra vieții economice și sociale a țării.

Reforma agrară și conversiunea datoritorilor agricole, au la bază aceiași privire de democratizare, care pare a fi fost unicul obiectiv comun al tuturor partidelor politice perândate la cârma țării. Tot același lucru se poate spune despre legile de ocrotire a debitorului. De refacerea economică a țării nu s'a ocupat serios și conștiințios nici un Guvern de după războiu. S'au făcut tot felul de reforme și unificări, dar nu s'a elaborat nici un program cinstit de redresare economică a țării noastre.

Aruncați o privire asupra legiuirilor cărmuirilor din ultimul an și până în prezent și trageți concluziile logice.

Viața economică modernă nu se poate concepe fără credit, adică încrederea dintre creditor și debitor. Numai o parte infimă a operațiunilor și a afacerilor se fac cu numărare, — restul pe credit. Însă creditul cere anumite condiții de existență, el cere siguranța și rentabilitatea capitalului. Ori cărmuirile noastre cari au votat legea conversiunii, ori au petecit-o pe urmă, au distrus încrederea. Capitalul, lipsit de siguranța și acel atât de puțin, de care dispunem, s'a refugiat de pe piață, în ascunzișuri sigure. Dispariția o simțim cu toții, iar pagubele le suportă întreagă viața economică a țării. Nu se poate închipui o otravă mai grozavă pentru viața economică decât lipsa de încredere! Ori noi suferim cumplit pe urma neîncrederii generale ce s'a înstăpânit în viața noastră economică și așa prea anemiata pe urma lipsei de capital în general. Avem brațe de muncă destule, avem și materii prime în abundență, — ne lipsește însă capitalul de bani gata. Guvernul în loc de a remedia răul, pe care el îl cunoaște și-l recunoaște atât de net, — a sporit neîncrederea prin legiuirile nenorocite, de prigoană fiscală, cu premii considerabile pentru denunțatori și trădătorii secretelor administrative ale contribuabililor. Între asemenea împrejurări de teroare și persecuții fiscale, care capitalist va fi așa de nebun, ca să-și mai investească capital în vreo întreprindere nouă? Cine va cuteza să se expună la atâtea riscuri și să-și primejduiască și restul de avere ce i-a mai rămas? Nimeni! Fiecare capitalist se va nizuși să-și lichideze și întreprinderea, ce-o va fi având, să facă toată averea capital lichid și ori să se

refugieze în străinătate cu ea, sau să stea pe loc consumând, în loc de a produce. Ori atunci în lipsa inițiativei particulare cum își închipuie guvernării noastre, că se va putea reculege economicăște fără noastră, din criza de azi? Aducem atâtea sacrificii, chiar peste puterile țării, pentru a putea aduce în țară capitalul străin; și același timp lovim atât de tâmpit în puținul capital propriu, încurajând pe cei neputincioși și de rea credință. Temeiu sigur putem pune în primul rând și între împrejurările de azi aproape exclusiv, numai pe modestul nostru capital de numărare. Capitalul extern oricât l-am dori nu va veni nici el, câtă vreme noi nici pe al nostru propriu nu-l știm ocroti.

Legăm prea multe nădejdi de capitalul străin și stăm prea mult cu mâinile în sân, în așteptarea lui. Pierzând timp de nerecâștigat și neprocurând capitalului propriu siguranța plasării și condițiile rentabilității, cum vom putea aștepta o reînviore a țării? Măsurile de exces fiscal, din legiuirile recente, sunt dovada, că cărmuirii noastre nu au niște concepții solide despre felul cum va putea fi refăcută țara, din punct de vedere economic. Cu conversiuni sau mai corect zis refuzarea plății de datorii, cu concordate preventive, cu lichidări etc. și cu persecuții fiscale vom ajunge la lichidare generală a țării. Aceasta e cert și foarte desolant pentru toți ceice poartă la inimă interesele acestei țări, a cărei destine au ajuns pe mâna unor conducători incapabili, ca să nu întrebuițăm și alte calificative mai drastice și poate mai nimerite și mai meritate decât acesta.

VERAX.

Bugetul românesc.

Felul cum se întocmește bugetul general al statului pentru fiecare perioadă la care se referă, are desigur o importanță deosebită pentru economia generală. Timpurile actuale deosebit de excepționale influențează și mai acut această importanță a bugetului, deoarece în acesta se oglindește tendința statului în măsura în care el ajută manifestările economice în general. Socotim de aceea util a face unele cercetări analitice asupra prevederilor bugetare și a le discerne în măsura în care ele tind să remarcă inițiativa și problemele generale ale autorității de stat.

Înainte de a trece la chestiunea ce ne-am propus să tratăm, vom remarca că cheltuielile de personal întrunind o sumă de 9498 milioane, se

repartizează procentual pe ministere precum urmează: instrucția 37.60%, apărarea națională 25.70%, internele 12.40%, finanțele 7.60%, justiția 7.47%, munca 4.05%, domeniile 3.30%, industria 1.14%, comunicațiile 0.32%, externele 0.32%, și președinția 0.10%, ceea ce însemnează o repartizare curioasă, deoarece departamentele productive au cifre relativ mici față de cele nepproductive. Tot de aici se vede că primele două departamente însumează 63.3% din totalul cheltuielilor de personal fapt care explică de ce cu toate reducerile de salarii, bugetul general însumează și astăzi cifre uriașe. În consecință orice încercare de ușurare a bugetului la personal este iluzorie, câtă vreme nu se pot ataca cele mai principale pozițiuni, iar atacarea acestora este independentă de voința noastră.

Revenind la examinarea bugetului din punct de vedere enunțat mai sus, vom constata în primul rând un fapt prea cunoscut și anume că deși diferiți ideologi se trudesă să transforme statul românesc într'unul țărănesc, bugetul nu se manifestă absolut cu nimic în această privință. Așa de exemplu din cifra totală a impozitelor directe de 4.515 milioane Lei, abia 600.000.000 — aparțin agriculturii propriu zise, ceea ce face cam 13.5%, restul de 86.5% se grupează în jurul veniturilor, cari au cu totul altă natură. În asemenea condițiuni, ideologia statului țărănesc va rămânea o opțiune care va fi abia atunci realizabilă, când cifrele veniturilor bugetare vor putea să o confirme.

Acelaș fenomen îl putem remarca și la veniturile indirecte. Cum suma lor se ridică la 10.166.179.717 Lei vom conveni ușor a conchide că din toate capitolele componente, sau nu aparține nici unul agriculturii, sau dacă aparține vreo fracțiune din vreunul, este într'o măsură infimă sau neglijabilă. Într'adevăr sumele cari compun cifra de mai sus, provin din următoarele încasări:

a) dela vămi	Lei 3,854.179.717.
b) din taxe pe spirit și spirtoase	Lei 1,487.000.000.
c) din taxe pe alte articole de consumație	Lei 3.015.000.000.
d) din cifra de afaceri	Lei 1.700.000.000.
e) dela spectacole	Lei 110.000.000.

Precum se poate ușor presupune, pătura rurală a țării noastre contribuie cu foarte puțin la primul și al doilea capitol și cu aproape nimic la cele trei capitole, cari completează veniturile indirecte ale statului. Căci nu trebuie să scăpăm din vedere că veniturile din vămi sunt de proveniență orășenească în marea lor majoritate, cele din taxele pe spirit și spirtoase asemenea, iar sumele provenite din taxele pe alte articole de consumație, din cifra de afaceri și din spectacole, sunt absolut toate de natură urbană prin excelență.

Restul veniturilor din buget ca: taxe pe timbru, impozit pe acte și fapte juridice de Lei 2.660 milioane, apoi excedentele regiilor autonome de 4.807.370.000 Lei și veniturilor proprii ale ministerelor de 1.289.023.737 Lei sunt într'o oarecare măsură și de nuanță rurală, fără ea totuși acestea să întrunească majoritatea. Într'adevăr este destul să ne gândim că în ce privesc impozitele pe acte și pe fapte juridice, ele pro-

vin mai cu seamă din marile procese și acte juridice ale industriei și comerțului și din litigiile de mare valoare materială ale orășenilor, că la excedentele regiilor autonome populațiunea rurală contribuie relativ puțin, deoarece nu consumă decât tutunuri de calitate inferioare și sare, iar în ce privesc veniturile proprii ale ministerelor, țărănimea este oarecum prea departe de contactul cu ele. Căci să nu uităm că aceste venituri se obțin tot din contactul publicului cu autoritățile, iar acest fenomen se declanșează mai mult tot în lumea orășenească. În aceste condițiuni se poate ușor ajunge la concluzia dlui Ing. Silviu Marino care într'o conferință recentă a anunțat că numai industria și comerțul participă la veniturile statului cu cea 60% din totalul lor.

De sigur că cu această ocaziune ar trebui să ne oprim puțin și asupra posibilităților de realizare ale veniturilor. În această situație am constatat că suferim de defectul cronic prin care evaluările bugetare sunt permanent optimiste. Astfel aproape toate evaluările bugetare întrunesc cifre cari depășesc pe cele de anul trecut într'o proporție discordantă și nejustificată. Evident Ministerul de finanțe a plecat dela supoziția că noile legiuiri fiscale cu pedepse înăsprite pe seama contribuabilului delictiv, cu largiri de cadre în privința materilor impozabile și mai cu seamă cu serviciul nou înființate în cari s'au numit titulari cu diplome parafate prin examene și descentralizate pe regiuni de dublă nuanță: percepere și constatare, toate aceste măsuri vor sporii veniturile. Presupunerea este evident greșită căci nici unul din acești factori nu influențează în mod absolut capitolul veniturilor. Influența covârșitoare în această privință o are situația economică generală care singură permite venituri abundente, deci optimiste evaluate. Dar în actuala stare de acalmie când legiuirileucid intențiile în fașe, necum să le lase să se desfășoare în timp și spațiu, când statul intervine să reglementeze importul, exportul, producția, circulația și consumația este foarte puțin probabil ca ritmul vieții economice să se accelereze față de anul trecut. Este ca și când am frâna o trăsură la toate roțile și am pretinde să alerge normal și fără intervenția forței motoare, ceea ce evident este o utopie.

Acest fenomen al încetinirii afacerilor și deci al slăbirii surselor de venituri pentru stat le-a influențat în măsură fundamentală și legea conversiunii. Este destul să menționăm că un an de zile bănele n'au făcut nici o afacere. Funcțiunea lor s'a redus la a aștepta grația celui care vrea să plătească deși protejat de legiuiri și de a desface și pune în circulație eventualul inventar, care mai putea aduce o oarecare lichiditate în portofoliu și în situația casei. Iar în această ordine de idei se cuvine să înșirăm și seriile nesfârșite de tablouri, cari au trebuit să fie întocmite conform legii conversiunii. În asemenea condițiuni și numai din acest punct de vedere se poate deduce ce pasivitate enormă întrunesc în economia generală, legile de lichidări și asanări judiciare de tot felul.

Complexul acesta de împrejurări defavorabile volumului afacerilor și circulației bunurilor, deci implicit de acelaș influență pentru veniturile

statului, n'a fost caracteristic numai economiei particulare. Statul însuși a pierdut la instituțiunile sale comercializate. Este suficient, pentru a dovedi această afirmațiune, să ne dăm seama că inventarul general al acestor instituțiuni intrunește, conform expunerii de motive a legii comercializării din 1929, o sumă de lei aur 4.539,180.848.—, ceea ce revine la cea lei actuali 145.253,787.136.—. Cum venitul acestor instituțiuni comercializate s'a evaluat precum am văzut mai sus la lei 4.807,370.000.—, însemnează că acesta nu intrunește decât un procent de 3,5% asupra investițiilor, ceea ce evident este foarte puțin, dacă avem mai cu seamă în vedere că acest patrimoniu a fost modest evaluat și că dela comercializare încoace s'au mai investit sume importante în patrimoniile întreprinderilor respective.

Mai tristă ar fi situația din acest punct de vedere dacă am examina gestiunea fiecărei instituțiuni comercializate în parte. În această alternativă am vedea că dintre instituțiunile cari fac obiectul analizei noastre numai Casa autonomă a monopolurilor aduce un profit apreciabil de lei 3.914,370.000.— la un inventar de cea lei 3.343,852.336.— cealalte, fie că dau deficiente importante, fie că față de inventarul pe care-l posedă, dau un venit insignifiant. Așa este de exemplu: Regia publică comercială C. F. R. funcționând permanent cu deficiente la un inventar care se ridică la lei 68.462,265.568.— plus cea 6.400 milioane reparizate la investiții din împrumutul de stavilizare, regia P. T. T. etc. etc. În consecință intențiunea comercializării acestor întreprinderi, departe de a aduce câștigul de 5% care se realiza înainte de război, dar a scăzut chiar sub limita realizărilor obținute sub administrația regiei directe a statului. În felul acesta rentabilitatea economiei publice românești aproape nu mai există, iar legile cari o reglementează n'au învlat nimic în acest domeniu.

Dacă este însă vorba să studiam bugetul românesc în adevărata lui economie generală va trebui să cercetăm posibilitățile lui de absorbție, sau puterea lui de acaparare pentru produsele economiei românești. Din acest punct de vedere vom remarca că cele mai mari posibilități în această privință le are Ministerul armatei. Într'adevăr cheltuielile generale ale acestui departament se ridică la suma de lei 5.975 milioane ceea ce face cam 26% din bugetul general. Scăzând din aceste prevederi partea salariilor deși și ele contribuie la efectul urmărit de noi, în sumă de 2.436 milioane lei, rămâne o sumă de 3.539 milioane afectată materialelor și hranei trupe. Orice s'ar procura din această sumă, fie materiale tehnice, fie alimente, îmbrăcăminte sau harnașament, ea rămâne un important fond de circulație pentru produsele românești. De aceea e momentul să accentuăm că cu astfel de resurse de consumație putem alimenta ușor și o industrie a armamentului pentru a evita acele penibile incidente de felul celor ce s'au petrecut cu comenzile la „Skoda“ și mai cu seamă pentru a avea în mâinile noastre propriu pregătirea în vederea războiului. Căci să nu se uite faptul că dacă fără industrie de război putem să fim liniștiți în timp de pace, în timp de pericol intervin acele număr-oase întorsături neprevăzute, cari ne răstoarnă fundamental calculele dela cari am plecat. În felul acesta am influența însuși barometrul finan-

țelor publice și particulare prin crearea unui câmp de muncă unde s'ar plasa o masă uriașe de oameni în raport cu posibilitățile noastre actuale. Pentru aceasta este însă necesar să se înțeleagă problema în toată amploarea și sensul ei și să nu se răstălmăcească până la a pierde din vedere orice urmă de logică și rațiune.

Examinând această problemă a posibilității de absorbție a bugetului românesc în ansamblul lui, vom constata că dacă din suma lui totală de 23.437,573.454.— Lei scădem partea aferentă salariilor în sumă de Lei 9,498 milioane Lei, rămâne pentru realizarea punctului urmărit de noi o sumă de cea 60% din total. În felul acesta dacă prevederile s'ar realiza, rămâne și pentru activarea economiei naționale o sumă suficientă cu condițiunea ca ea să fie bine întrebuințată. Dacă la aceasta se mai adaugă și faptul că din salariul cel puțin $\frac{2}{3}$ merg pentru scopuri de consumațiune, ajungem la concluzia că pentru cazul unui aflux de încasări producțiunea românească va înregistra o pulsație mai activă. Dar pentru a ajunge aici este necesar ca în afară de condițiunea a priori a realizării prevederilor, factorii de conducere să urmărească problema în adevărul ei sens, astfel ca economia românească să fie cea mai câștigată de pe urma acestui fenomen. Să ne debarasăm adevărat de orice silogism economic, de orice simpatie rurală deplasată și mai cu seamă de orice antipatie pentru industria românească, în special acuma când toate fările au introdus contingentarea importului și au trecut la autarhia economică prea cunoscută. Numai în felul acesta ne vom ajuta pe noi înșine. Și numai în felul acesta privind bugetul, poate el avea o directă legătură cu economia românească și un sens just în legătură cu activarea ei.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

CRONICA

Noua lege de conversiune s'a votat în două nopți consecutive de Cameră și Senat. În numărul viitor vom publica textul legii și după apariția regulamentului vom da instrucțiunile necesare. Aceasta oferă o unică dispoziție bună: moratoriul băncilor, prevăzut în art. 16 pe lângă multe alte dispoziții dezastruoase creditului; guvernul și parlamentul ardeleanului Dr. Alex. Vaida Voevod a abrogat art. 55 din fosta lege Argetoianu. Deocamdată atât! Avem însă convingerea că această nouă lege nu va avea existență mai îndelungată de cât aceea a d-lui Argetoianu!

* **Dobânda contractuală** s'a stabilit prin re-
centa lege la scontul B. N. R. plus 5%, de pre-
zent deci este 11%.

* **Necrolog.** *Stefan Scridon*, profesor, fost prefect, vicepreședintele Consiliului de administrație la banca „Aurora“, Năsăud, a încetat din viață la Iert.

Banca „Arădana“, s. a. Arad.

CONVOCARE.

Domnii acționari sunt convocați în

adunarea generală ordinară,

în ziua de 30 Aprilie 1933, *Duminecă*, la ora 11 a. m., la sediul băncii în Arad, Bulevardul Regele Ferdinand I. Nr. 40—42.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de cenzori, stabilirea Bilanțului și descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de cenzori pentru anul de gestiune 1932;
2. Decidere asupra distribuirii beneficiului net;
3. Alegerea membrilor în Comitetul de cenzori pe un period de un an;
4. Eventuale alte propuneri prezentate direcțiunii, în sensul art. 13 din statute, cu 48 ore înainte de adunare.

Consiliul de administrație.

Active.		Contul Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1932.		Pasive.	
		Lei	b.	Lei	b.
Casa în numerar		10.097	—	Capital societar	7.500.000
Efecte de primit	39.637.150		—	Fond general de rezervă	2.813.609
Conturi curente debitoare	1.736.748	41.373.898	—	Fond de rez. pt. creanțe dub.	1.251.200
Efecte publice și acțiuni		355.182	—	Fond de pensiune	1.000.000
Imobile		1.236.180	—	Depuneri spre fructificare	9.800.513
Mobilier		1	—	Conturi curente creditoare	1.370.875
				Bănci	635.855
				Reescont	18.006.250
				Dividende nereclamate	115.377
				Dobânzi transitoare anticip. pe 1933	96.190
				Beneficiu	385.489
		42.975.358	—		42.975.358

Conturi de ordine.

		Lei	b.			Lei	b.
Titluri în gaj	684.750		—	Depunători de titluri în gaj	684.750		—
Cauțiuni statutare	301.000		—	" " cauțiuni statutare	301.000		—
Garanții de efecte	1.317.550		—	" " efecte în ct.-curent	1.317.550		—
Titluri libere în depozit	518.000		—	" " titluri libere în dep.	518.000		—
Mărfuri în gaj	355.659		—	" " mărfuri în gaj	355.659		—
Livrete în gaj	916.087		—	" " livrete în gaj	916.087		—
Deținători de efecte și titluri	1.665.900	5.758.946	—	Efecte și titluri în depozit	1.665.900	5.758.946	—
		5.758.946	—			5.758.946	—

Cheltuieli. Contul Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1932. Venite.

		Lei	b.			Lei	b.
Cheltuieli generale, imprimate, registre, porto		346.151	—	Dobânzi, comisioane și alte venite		2.492.226	—
Salare și bani de locuință		766.592	—				
Impozite		244.709	—				
Dobânzi după depuneri		26.163	—				
Dobânzi după reescont		681.661	—				
Dotajia fondului de rezervă pt. creanțe dub.		41.461	—				
Beneficiu		385.489	—				
		2.492.226	—			2.492.226	—

Arad, la 31 Decembrie 1932.

Pentru contabilitate: ss. Gheorghe Irimie.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Dr. Mihai Măreș, președinte.

ss. Vasile V. Stefan.

ss. Ioan Tatu, director executiv.

ss. Stefan Mateescu.

ss. Teodor Stan.

ss. Ioan Chera.

ss. Mihai Constantin.

COMITETUL DE CENSORI:

ss. Brutus Păcuraru.

ss. Stefan Ieșanu.

ss. Dr. Alexandru Stoinescu.

ss. Liviu Albu.

ss. Ing. Aurel Florescu.

